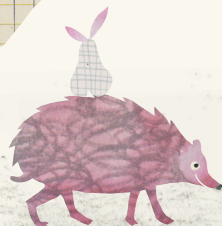
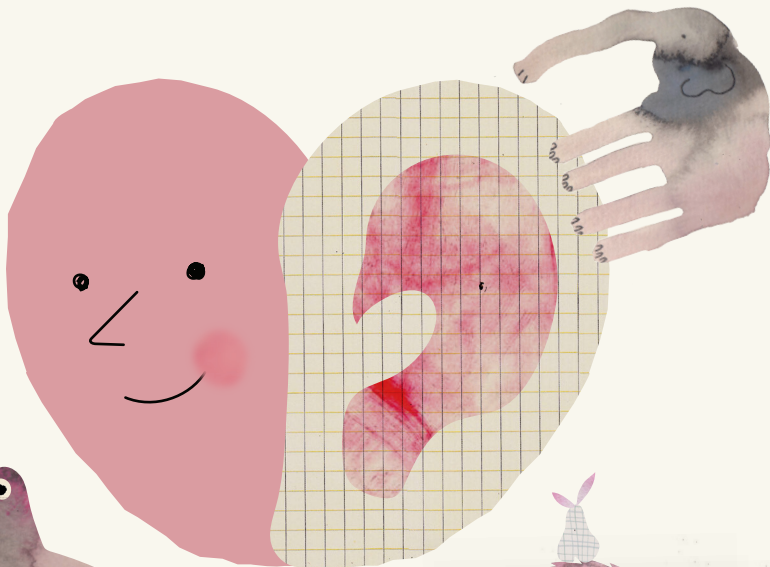

Bogastvo zvočnega okolja za najmlajše

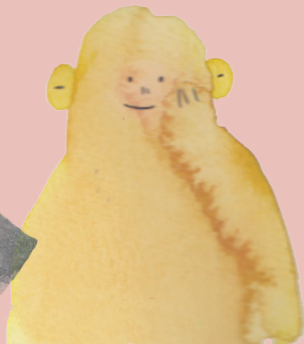
Zakaj je pomembno, kakšen zvok in glasba obdajata predšolske otroke?

se,
R
U

Ko otrok poslušā – se počuti slišanega

- Slika usmerja pozornost navzven, zvok usmeri pozornost navznoter.
- Zvok in glasba krepiata otrokov stik z njegovo notranjostjo, ker aktivirata čustveno odzivanje in pozornost na telesna občutja.
- Ko slike in zunanji svet otroka raztresejo, ga nežno zvočno okolje, blago petje, zanimiva radijska pravljica in tiha glasba umirijo in mu pokažejo pot v nov, bogat notranji svet, kjer je prostor domišljije.

Zakaj je poslušanje kakovostnega zvočnega gradiva v predšolskem obdobju pomembno?

- Predšolski otrok se nahaja v obdobju slušne odprtosti – izjemno dojemljiv in odprt je za raznolike zvoke in glasbo.
- Sistematično spodbujanje slušnega razlikovanja v predšolskem obdobju spodbuja tudi govorni (vokalizacija, besednjak, ipd.) in vokalni razvoj (glasovni obseg, kakovost vokalnega izražanja).
- Temeljne glasbene sposobnosti, ki so kot danost zapisane v človeški genom, se najbolj aktivno razvijajo v zgodnjih letih otrokovega razvoja.
- Z aktivnim poslušanjem kakovostnega zvočnega gradiva spodbujamo celostni razvoj otroka (motorični, miselni, čustveno-socialni, estetski in glasbeni).
- Primerno zvočno okolje postane prostor sprostitve, razbremenitve, okrevanja, kakovostnega spanja, dobrega počutja ter prijetnih aktivnosti in odnosov v družini.

Graditev odnosov s skupnim poslušanjem

- Kaj radi poslušajo predšolski otroci: pesmice, bibarije in prstne igre, pravlјice, radijske igre, uganke.
- Otroci imajo pozitiven odnos do različne glasbe, očarajo jih otroške pesmice, ki jih pojejo drugi otroci, in radi poslušajo tudi glasbo, ki izhaja iz glasbenega okusa njihovih staršev.
- Zvok gradi odnose:
 - ko lahko slišim sebe ob drugih in druge ob sebi (skozi poslušanje se krepi čustvena regulacija in občutek sprejetosti),
 - pomen usmerjanja pozornosti na zvok brez slike (zvok je neviden, pa vendar prebudi v meni sliko; otrok se ob poslušanju globlje zave ljudi okoli sebe).

Aaa Rgh

S predšolskim otrokom je pomembno poslušati skupaj

- Poslušanje skupaj s starši in vzgojitelji v otroku vzbuja občutke varnosti in povezanosti in mu s pogovorom po poslušanju omogoči, da svojo izkušnjo tudi izrazi,
- poslušamo skupaj (otrok-starš(i), otroci-vzgojitelj) v prijetnem prostoru brez zunanjih motilcev,
- udobno se namestimo in poslušamo sede ali leže, najmlajši v naročju odrasle osebe,
- odrasla oseba povabi k poslušanju z uvodno motivacijo (zgodbo, uganko idr.),
- med poslušanjem odrasla oseba spremlja odzivanje otrok(a), jih spodbuja k dejavnosti ali pri najmlajših usmerja njihovo dejavnost,
- po poslušanju sledi kratek doživljajski premor,
- za kratkim premorom odrasla oseba vodi k načrtovani dejavnosti, v kateri otrok izrazi svoja doživetja (z gibom, likovnim ali besednim izrazom idr.),
- ustvarjalne izdelke otrok predstavi vzgojitelju/vrstnikom/staršem idr.

Poslušanju na pot

V otrocih želimo zbuditi, poglobljati in oblikovati željo po poslušanju glasbe, sposobnost poslušanja. Z glasbo želimo otroke čustveno razgibati, vplivati na njihovo čustveno občutljivost. (Mira Voglar)

Poslušanje uvrščamo med temeljne človekove potrebe. Poslušamo, da se naučimo govoriti, brati in pisati; poslušamo, da spoznamo svet okoli sebe; poslušamo, da sogovorce razbremenimo težav; poslušamo, da spoznamo sami sebe in svoje moči; poslušamo, da ustvarjamo čustveno bližino in priznamo druge ljudi, poslušamo, da ... (Leopoldina Plut Pregelj)

Kakšno zvočno okolje je primerno za otroka?

- Slušni sistem je pri otrocih izjemno občutljiv, zvok zaznavajo drugače kot odrasli. Slišijo tudi visoke frekvence, ki jih odrasli ne zaznavamo, in zato ne vemo, da so v nekem okolju morda prisotne in da otroke motijo.
- Tako kot v domačem okolju je zvok v prostoru pomemben tudi v vrtcih, šolah, bolnišnicah, jedilnicah, telovadnicah itd. Mali, energični otroci in njihovi vzgojitelji ter učitelji ustvarjajo ustvarjalen hrup z govorjenjem in gibanjem, še posebej v učilnicah pri skupinskem delu, pogovorih.
- Za sproščeno igro in delo v vrtcih in šolah je pomembno, da zvok v učilnicah ne odmeva, kar lahko dosežemo s primerno ureditvijo prostorov. Dobra akustika je bistvena za poslušanje, razumljivost govora, učenje in vzpostavljanje medsebojnih odnosov. Vsi zvoki bodo v akustično primernem okolju manj ostri, manj boleči in manj moteči.
- Otroci se bodo v primernem zvočnem okolju lažje umirili, posvetili igri, delu, boljše se bodo počutili v odnosih, lažje bodo zaspali. Hitreje se bodo učili in bolj uspešno razvijali jezikovne sposobnosti, motivacijo in koncentracijo in spomin.
- Otroci potrebujejo tudi prostor tišine.

**RIO radijska
igra za otroke
(rtvslo.si)**

**Lahko noč,
otroci!
(rtvslo.si)**

**B-AIR -
RTV SLO**

NIJZ hrup

**Ars
(rtvslo.si)**

Zloženska je nastala v okviru projekta B-AIR: Zvočna umetnost za dojenčke, malčke in ranljive skupine, ki ga vodi Radio Slovenija in ga sofinancirata program Evropske unije Ustvarjalna Evropa in Ministrstvo za kulturo RS.

Izdal **Radio Slovenija** v okviru projekta **B-AIR**

Avtorice zloženske **dr. Katarina Habe, AG UL | dr. Katarina Zadnik, AG UL | dr. Katarina Kompan Erzar, Teof UL | dr. Sonja Jeram, NIJZ | mag. Saška Rakef Perko, režiserka, B-AIR Radio Slovenija**

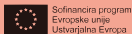
Ilustracije in oblikovanje **Zala Kalan**

Naklada **2500**

Marec **2023**

ARS

**REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO**

**Nacionalni inštitut
za javno zdravje**